

СПОЉНА ТРГОВИНА

EXTERNAL TRADE

МЕТОДОЛОШКА ОБЈАШЊЕЊА

METHODOLOGICAL EXPLANATIONS

Извори и методе прикупљања података

Sources and methods of data collection

Извор података за статистику спољне трговине је царински документ, Јединствена царинска исправа о увозу и извозу робе (ЈЦИ).

Source of data for external trade statistics is Single Administrative Document (SAD) on import and export of goods.

Јединствена царинска исправа је документ који декларант (пословни субјект или друга овлашћена особа, нпр. шпедитер) подноси царинарници приликом царинења робе. У ЈЦИ се уписују подаци везани за поступак царинења и подаци везани за потребе статистике и осталих корисника.

Single Administrative Document is a document submitted by declarant (business entity or other authorised person, e.g. shipping agent) to the custom office for the customs clearance. Data for customs clearance and data for statistical and other users needs are recorded in Single Administrative Document.

За прикупљање и контролу исправности јединствених царинских исправа одговорна је Управа за индиректно опорезивање БиХ – Одјељење за царине. Републички завод за статистику преузима од Управе за индиректно опорезивање контролисане јединствене царинске исправе, припремљене за аутоматску обраду података и статистички их обрађује и објављује у складу са међународним препорукама.

Indirect Taxation Authority of Bosnia and Herzegovina – Customs department is responsible for collection and control of the validity of Single Administrative Document. From Indirect Taxation Authority of Bosnia and Herzegovina Republika Srpska Institute of Statistics takes over controlled Single Administrative Documents prepared for automatic data processing and exposes them to further statistical processing and publishing in accordance with international methodological recommendations.

Подаци о увозу и извозу односе се на правне субјекте са сједиштем у Републици Српској.

The data on import and export concern legal entities registered in Republika Srpska.

Подаци за 2001, 2002, 2003. и 2004. годину преузети су од Републичке управе царина Републике Српске, а подаци за 2005, 2006, 2007. и 2008. годину од Управе за индиректно опорезивање БиХ.

Republic Customs Administration provided the data for 2001, 2002, 2003 and 2004, while the data for 2005, 2006, 2007 and 2008 were obtained from Indirect Taxation Authority of Bosnia and Herzegovina.

Обухватност

Coverage

Статистика спољне трговине обухвата сав промет робе која се извози из земље и која се увози у земљу, а која је хомогена према врсти производа, земљи поријекла, одредишту, начину плаћања и моменту преласка границе.

External trade statistics covers total turnover of goods exported from country and imported into it, homogenous by type, country of origin, destination, way of payment, and time (moment) of border crossing.

У складу са европским стандардима, подаци се обухватају према систему специјалне трговине, што значи да се поред редовног извоза и увоза, обухвата и извоз и увоз по основу процеса оплемењивања, тј. обрада и дорада, а искључује се привремени извоз и увоз.

Keeping with European standards, data are covered according to the system of special trade, which means that, in addition to regular export and import, it covers also export and import based on further processing, while temporary export and import are excluded.

Из укупне вриједности увоза и извоза искључен је увоз и извоз остварен од стране физичких лица.

Export and import realised by physical persons are excluded from the total value of export and import.

Дефиниције

Definitions

Извозне вриједности обрачунавају се према FOB паритету (Franco on Board). FOB паритет подразумева да се фактурна вриједност умањује за транспортне трошкове и друге трошкове од границе Босне и Херцеговине до мјеста испоруке у иностранству, уколико је уговорено да се испорука робе врши у иностранству. Уколико је уговорено да се испорука робе врши у земљи, фактурна вриједност се увећава за трошкове настале од мјеста испоруке до границе Босне и Херцеговине.

Exporting values are calculated according to the FOB parity (Franco on Board). FOB parity means that invoice value is decreased for transport cost and other costs from Bosnia and Herzegovina borders to place of delivery abroad, if delivery is contracted abroad. If delivery is contracted within the country, invoice value is increased for costs from place of delivery to Bosnia and Herzegovina borders.

Увозне вриједности обрачунавају се према CIF паритету (Cost, Insurance and Freight). CIF паритет подразумева да се фактурна вриједност увећава за трошкове транспорта и друге трошкове од мјеста испоруке до границе Босне и Херцеговине, уколико је уговорено да се роба испоручује у иностранству. Уколико је уговорено да се роба испоручује у земљи, фактурна вриједност се умањује за трошкове настале од границе Босне и Херцеговине до мјеста испоруке у земљи.

Importing values are calculated according to the CIF parity (Cost, Insurance and Freight). CIF parity means that invoice value is increased for costs of transport and other costs from place of delivery to Bosnia and Herzegovina borders, if delivery is contracted abroad. If delivery is contracted within the country, invoice value is decreased for costs from Bosnia and Herzegovina borders to place of delivery in the country.

Класификације и номенклатуре

Classifications and nomenclatures

За прикупљање података о извозу и увозу робе и декларисање у поступку царинења, користи се Хармонизовани систем назива и бројчаног означавања роба Свјетске царинске организације (ХС).

Harmonized Commodity description and coding System of World Custom Organization (HS) is used for collection of data on export and import of goods and declaring in custom procedure.

ХС номенклатура садржи одјељке, главе, тарифне бројеве и тарифне ознаке, са називима роба и њима одговарајућим бројчаним шифрама. Садржи 21 одјељак и 97 глава. Тарифна ознака Царинске тарифе БиХ има десет цифара. Прихваћена је усклађеност седме и осме цифре са номенклатуром ЕУ, а девета и десета цифра служе за потребе даљег рашчлањавања у оквиру потреба БиХ.

Основна класификација за исказивање роба у статистици спољне трговине је Стандардна међународна трговинска класификација – СМТК rev.4, базирана на Хармонизованом систему.

Подаци у Годишњаку су објављени на нивоу сектора СМТК.

Подаци из спољне трговине исказани су и према Класификацији дјелатности-КД, која је усклађена са европском NACE Rev.1.1 класификацијом.

Подаци у Годишњаку су исказани на нивоу подручја КД.

Као **партнер земља** у случају увоза узима се земља поријекла робе, а у случају извоза земља одредишта.

Груписање земаља извршено је према Геономенклатури ЕУ ИСО алфа нумеричком систему класификације земаља.

The HS nomenclature includes sections, headings, tariff numbers and tariff label, with names of goods and respective numerical codes. The HS has 21 sections and 97 headings. The tariff label of the Bosnia and Herzegovina Customs Tariff consists of 10 digits and accordingly, the seventh and eight digits are harmonized with the EU nomenclature. However, the ninth and tenth digits are to be used for further classification to meet Bosnia and Herzegovina specific needs.

Main classification for presenting the goods in external trade statistics is Standard International Trade Classification – SITC rev.4, based on the Harmonised system.

Data in the Yearbook are published at the level of sections of the SITC.

Data on external trade are given according to the Classification of Activities which is harmonized with NACE rev.1.1 Statistical Classification of Economic Activities in the European Community.

Data given in the Yearbook are at the level of sections of the Classification of Activities.

***Partner country** for import is a country of origin, and for export it is a country of last known destination.*

in accordance with the internationally accepted standards, Geonomenclature EU ISO (alpha code) is applied for nomenclature of the states.

ОБЈАВЉИВАЊЕ

Годишње публикације:	Статистика спољне трговине, тематски статистички билтен Република Српска у бројкама Статистички годишњак Републике Српске
Тромјесечне публикације:	Тромјесечни статистички преглед
Мјесечне публикације:	Мјесечни статистички преглед Робна размјена Републике Српске с иностранством (увоз и извоз), статистичко саопштење

PUBLISHING

Annual publications:	<i>External Trade Statistics, thematic statistical bulletin Republika Srpska in Figures Statistical Yearbook of Republika Srpska</i>
Quarterly publications:	<i>Quarterly Statistical Review</i>
Monthly publications:	<i>Monthly Statistical Review External trade of Republika Srpska (import and export), statistical release</i>

16.1. БИЛАНС РОБНЕ РАЗМЈЕНЕ СА ИНОСТРАНСТВОМ
EXTERNAL TRADE BALANCE

хиљ. КМ / thous. KM

	Извоз Export	Увоз Import	Обим робне размјене Volume of trade	Салдо робне размјене Balance of trade	Покривеност увоза извозом у % Coverage of export with import in %
	1	2	3 (1+2)	4 (1-2)	5 (1/2*100)
2001	598 829	1 697 455	2 296 284	-1 098 626	35,3
2002	565 647	2 164 367	2 730 014	-1 598 720	26,1
2003	610 668	2 277 608	2 888 276	-1 666 940	26,8
2004	842 920	2 702 771	3 545 691	-1 859 851	31,2
2005	1 130 518	2 953 177	4 083 695	-1 822 659	38,3
2006	1 540 236	2 760 163	4 300 399	-1 219 927	55,8
2007	1 671 601	3 347 925	5 019 526	-1 676 324	49,9
2008	1 921 837	4 146 519	6 068 356	-2 224 682	46,3

16.2. ВРИЈЕДНОСТ ИЗВОЗА ПРЕМА КЛАСИФИКАЦИЈИ ДЈЕЛАТНОСТИ
VALUE OF EXPORT ACCORDING TO THE CLASSIFICATION OF ACTIVITIES

хиљ. КМ / thous. KM

Подручја КД	Извоз Export						Sections of NACE
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	
УКУПНО	610 668	842 920	1 130 518	1 540 236	1 671 601	1 921 837	TOTAL
A Пољопривреда, лов и шумарство	13 016	12 200	17 555	28 745	42 955	46 291	A Agriculture, hunting and forestry
B Рибарство	4 554	5 942	5 585	7 968	7 381	6 339	B Fishing
C Вађење руда и камена	19 360	16 873	127 838	130 552	127 776	91 247	C Mining and quarrying
D Прерађивачка индустрија	512 732	765 932	889 608	1 247 820	1 416 029	1 631 411	D Manufacturing
E Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом и водом	60 808	41 697	88 532	123 111	76 156	144 903	E Electricity, gas and water supply
K Пословање некретнинама, изнајмљивање и пословне дјелатности	-	-	-	-	7	0	K Real estate, renting and business activities
O Остале јавне комуналне, друштвене и личне услужне дјелатности	58	88	1 337	2 037	1 286	1 646	O Other community, social and personal service activities
Z Неразврстано	141	187	61	3	12	-	Z Unclassified

16.3. ВРИЈЕДНОСТ УВОЗА ПРЕМА КЛАСИФИКАЦИЈИ ДЈЕЛАТНОСТИ
VALUE OF IMPORT ACCORDING TO THE CLASSIFICATION OF ACTIVITIES

хиљ. КМ / thous. KM

Подручја КД	Увоз Import						Sections of NACE
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	
УКУПНО	2 277 608	2 702 771	2 953 177	2 760 163	3 347 925	4 146 519	TOTAL
A Пољопривреда, лов и шумарство	155 009	181 093	140 052	122 548	158 073	218 779	A Agriculture, hunting and forestry
B Рибарство	2 693	1 899	958	926	1 786	1 270	B Fishing
C Вађење руда и камена	42 657	92 085	99 133	29 960	8 303	55 240	C Mining and quarrying
D Прерађивачка индустрија	2 069 767	2 419 969	2 695 860	2 594 106	3 165 904	3 802 319	D Manufacturing
E Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом и водом	1 658	5 325	5 072	6 261	6 817	53 213	E Electricity, gas and water supply
K Пословање некретнинама, изнајмљивање и пословне дјелатности	-	-	-	-	3 922	8 102	K Real estate, renting and business activities
O Остале јавне комуналне, друштвене и личне услужне дјелатности	5 137	1 884	11 717	6 357	3 119	7 595	O Other community, social and personal service activities
Z Неразврстано	688	515	385	4	-	-	Z Unclassified

16.4. ВРИЈЕДНОСТ ИЗВОЗА ПРЕМА СТАНДАРДНОЈ МЕЂУНАРОДНОЈ ТРГОВИНСКОЈ КЛАСИФИКАЦИЈИ
VALUE OF EXPORT ACCORDING TO THE STANDARD INTERNATIONAL TRADE CLASSIFICATION

хиљ. КМ / thous. KM

Сектори СМТК	Извоз Export						Sections SITC
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	
УКУПНО	610 668	842 920	1 130 518	1 540 236	1 671 601	1 921 837	TOTAL
0 Храна и живе животиње	44 953	58 355	86 654	105 045	130 699	137 141	0 Food and live animals
1 Пића и дуван	8 788	2 136	2 469	4 793	4 916	7 299	1 Beverages and tobacco
2 Сирове материје нејестиве, осим горива	193 658	363 150	485 985	548 986	512 800	492 844	2 Crude materials, inedible, except fuels
3 Минерална горива и мазива	80 423	64 599	107 180	142 837	96 666	165 423	3 Mineral fuels, lubricants and related materials
4 Животињска и биљна уља, масти и воскови	31	727	24	11	24	46	4 Animal and vegetable oils, fats and waxes
5 Хемијски производи	14 795	18 623	28 180	35 198	38 436	59 771	5 Chemical and related products
6 Производи разврстани према материјалу	120 893	173 539	215 764	311 270	400 288	497 802	6 Manufactured goods classified chiefly by material
7 Машине и транспортна средства	58 849	59 175	86 121	100 221	134 743	167 156	7 Machinery and transport equipment
8 Разни готови производи	88 137	102 429	118 080	291 873	353 010	394 355	8 Miscellaneous manufactured goods
9 Производи и трансакције, неспоменути	141	187	61	3	20	-	9 Commodities and transaction not classified elsewhere in the SITC

16.5. ВРИЈЕДНОСТ УВОЗА ПРЕМА СТАНДАРДНОЈ МЕЂУНАРОДНОЈ ТРГОВИНСКОЈ КЛАСИФИКАЦИЈИ
VALUE OF IMPORT ACCORDING TO THE STANDARD INTERNATIONAL TRADE CLASSIFICATION

хиљ. КМ / thous. KM

Сектори СМТК	Увоз Import						Sections SITC
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	
УКУПНО	2 277 608	2 702 771	2 953 177	2 760 163	3 347 925	4 146 519	TOTAL
0 Храна и живе животиње	438 975	473 021	448 032	435 678	493 682	606 578	0 Food and live animals
1 Пића и дуван	111 929	128 228	98 368	125 456	136 926	145 043	1 Beverages and tobacco
2 Сирове материје нејестиве, осим горива	54 412	75 927	96 943	93 859	75 256	104 340	2 Crude materials, inedible, except fuels
3 Минерална горива и мазива	251 896	337 039	365 199	392 413	417 341	583 788	3 Mineral fuels, lubricants and related materials
4 Животињска и биљна уља, масти и воскови	13 440	18 262	16 278	16 245	19 561	19 172	4 Animal and vegetable oils, fats and waxes
5 Хемијски производи	246 976	278 503	331 724	289 586	379 898	472 129	5 Chemical and related products
6 Производи разврстани према материјалу	522 421	568 153	644 077	672 365	854 140	1 050 777	6 Manufactured goods classified chiefly by material
7 Машине и транспортна средства	397 012	549 705	677 482	442 987	588 292	748 272	7 Machinery and transport equipment
8 Разни готови производи	239 860	273 445	274 686	291 552	382 828	416 420	8 Miscellaneous manufactured goods
9 Производи и трансакције, неспоменути	688	489	389	20	-	-	9 Commodities and transaction not classified elsewhere in the SITC

16.6. ВРИЈЕДНОСТ ИЗВОЗА И УВОЗА ПРЕМА СТАТИСТИЧКИМ ПРОЦЕДУРАМА
VALUE OF EXPORT AND OF IMPORT ACCORDING TO STATISTICAL PROCEDURES

хиљ. КМ / thous. KM

Статистичке процедуре	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Statistical procedures
УКУПАН ИЗВОЗ	610 668	842 920	1 130 518	1 540 236	1 671 601	1 921 837	TOTAL EXPORT
1 Редован извоз	466 549	561 618	736 279	863 353	909 077	1 038 871	1 Regular export
3 Извоз на вањску обраду	5 800	2 231	5 357	9 523	18 114	17 456	3 Export for outward processing
5 Извоз након унутрашње обраде - систем суспензије	135 675	277 196	385 754	666 724	743 854	865 168	5 Export after inward processing - suspension system
6 Извоз након унутрашње обраде - систем поврата	2 643	1 876	3 129	636	556	341	6 Export after inward processing - drawback system
УКУПАН УВОЗ	2 277 608	2 702 771	2 953 177	2 760 163	3 347 925	4 146 519	TOTAL IMPORT
1 Редован увоз	2 066 076	2 472 995	2 619 454	2 302 659	2 800 089	3 528 913	1 Regular import
3 Увоз након вањске обраде	3 342	2 445	5 881	15 912	17 639	21 483	3 Import after outward processing
5 Увоз на унутрашњу обраду - систем суспензије	208 152	226 963	326 835	441 587	530 173	596 123	5 Import for inward processing - suspension system
6 Увоз на унутрашњу обраду - систем поврата	39	368	1 007	4	23	-	6 Import for inward processing - drawback system

16.7. ВРИЈЕДНОСТ ИЗВОЗА ПО ЕКОНОМСКИМ ГРУПАЦИЈАМА ЗЕМАЉА
VALUE OF EXPORT BY ECONOMICAL CLASSIFICATION OF COUNTRIES

хиљ. КМ / thous. KM

	Извоз Export						
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	
УКУПНО	610 668	842 920	1 130 518	1 540 236	1 671 601	1 921 837	TOTAL
Развијене земље	297 411	483 663	740 377	1 093 913	1 128 249	1 225 593	Developed countries
Земље ЕУ 27 ¹⁾	277 212	440 988	582 677	847 257	918 073	1 052 597	EU countries 27 ¹⁾
Земље ЕФТА ²⁾	12 165	21 794	30 495	67 578	63 246	64 766	EFTA countries ²⁾
Остале развијене земље	8 034	20 881	127 205	179 078	146 930	108 230	Other developed countries
Земље у развоју	312 062	358 165	389 004	444 789	538 715	688 734	Developing countries
Европске земље у развоју ³⁾	310 141	355 882	375 650	441 115	533 926	682 481	European developing countries ³⁾
Земље Блиског Истока у развоју	1 572	1 323	1 717	660	1 932	1 043	Middle Eastern developing countries
Азијске земље у развоју	89	130	1 089	820	1 308	3 279	Asian developing countries
Афричке земље у развоју	192	726	10 521	2 029	1 201	1 725	African developing countries
Америчке земље у развоју	20	104	27	163	291	205	American developing countries
Земље у развоју Океаније	47	-	-	4	57	-	Oceania developing countries
Нераспоређено	1 195	1 093	1 136	1 533	4 638	7 510	Unclassified

¹⁾ Земље Европске Уније - Аустрија, Белгија, Бугарска, Чешка, Данска, Естонија, Финска, Француска, Грчка, Ирска, Италија, Кипар, Литванија, Летонија, Луксембург, Мађарска, Малта, Холандија, Њемачка, Пољска, Португалија, Румунија, Словачка, Словенија, Шпанија, Шведска и Велика Британија (до 1. јануара 2007. године ЕУ је имала 25 чланица, али да не би дошло до нереалног повећања спољнотрговинског промета РС са ЕУ због проширења, број чланица је 27 за период 2003-2008)

EU countries - Austria, Belgium, Bulgaria, Czech Republic, Denmark, Estonia, Finland, France, Greece, Ireland, Italy, Cyprus, Latvia, Lithuania, Luxembourg, Hungary, Malta, Nederland, Germany, Poland, Portugal, Romania, Slovakia, Slovenia, Spain, Sweden and United Kingdom (until January 1st 2007, number of EU members was 25, but this could cause unrealistic increase of export and import of RS with EU, which is why the number of members is 27 for the period 2003-2008)

²⁾ Земље ЕФТА (Европско удружење за слободну трговину) - Исланд, Лихтенштајн, Норвешка и Швајцарска
EFTA (European Free Trade Association) countries - Island, Liechtenstein, Norway and Switzerland

³⁾ Европске земље у развоју - Албанија, Хрватска, БЈР Македонија, Русија, Србија и Црна Гора и остале земље
European developing countries - Albania, Croatia, FYR of Macedonia, Russian Federation, Serbia and Montenegro and other countries

16.8. ВРИЈЕДНОСТ УВОЗА ПО ЕКОНОМСКИМ ГРУПАЦИЈАМА ЗЕМАЉА
VALUE OF IMPORT BY ECONOMICAL CLASSIFICATION OF COUNTRIES

хиљ. КМ / thous. КМ

	Увоз Import						
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	
УКУПНО	2 277 608	2 702 771	2 953 177	2 760 163	3 347 925	4 146 519	TOTAL
Развијене земље	1 293 397	1 384 296	1 528 140	1 388 436	1 626 435	1 998 047	Developed countries
Земље ЕУ 27 ¹⁾	1 201 806	1 273 272	1 419 202	1 286 772	1 423 797	1 763 326	EU countries 27 ¹⁾
Земље ЕФТА ²⁾	29 439	29 549	22 230	17 204	24 916	47 048	EFTA countries ²⁾
Остале развијене земље	62 152	81 476	86 707	84 459	177 721	187 673	Other developed countries
Земље у развоју	983 363	1 318 044	1 424 513	1 370 589	1 720 933	2 147 346	Developing countries
Европске земље у развоју ³⁾	890 809	1 193 796	1 261 368	1 192 611	1 482 041	1 818 364	European developing countries ³⁾
Земље Блиског Истока у развоју	2 253	2 264	2 281	2 040	5 496	4 634	Middle Eastern developing countries
Азијске земље у развоју	43 611	77 812	115 759	129 282	160 866	231 920	Asian developing countries
Афричке земље у развоју	3 324	3 567	14 550	5 223	9 735	8 135	African developing countries
Америчке земље у развоју	43 317	40 587	30 416	41 390	62 784	84 289	American developing countries
Земље у развоју Океаније	48	18	139	43	12	2	Oceania developing countries
Нераспоређено	848	431	524	1 139	557	1 126	Unclassified

¹⁾ Земље Европске Уније - Аустрија, Белгија, Бугарска, Чешка, Данска, Естонија, Финска, Француска, Грчка, Ирска, Италија, Кипар, Литванија, Летонија, Луксембург, Мађарска, Малта, Холандија, Њемачка, Пољска, Португалија, Румунија, Словачка, Словенија, Шпанија, Шведска и Велика Британија (до 1. јануара 2007. године ЕУ је имала 25 чланица, али да не би дошло до нереалног повећања спољнотрговинског промета РС са ЕУ због проширења, број чланица је 27 за период 2003-2008)

EU countries - Austria, Belgium, Bulgaria, Czech Republic, Denmark, Estonia, Finland, France, Greece, Ireland, Italy, Cyprus, Latvia, Lithuania, Luxembourg, Hungary, Malta, Nederland, Germany, Poland, Portugal, Romania, Slovakia, Slovenia, Spain, Sweden and United Kingdom (until January 1st 2007, number of EU members was 25, but this could cause unrealistic increase of export and import of RS with EU, which is why the number of members is 27 for the period 2003-2008)

²⁾ Земље ЕФТА (Европско удружење за слободну трговину) - Исланд, Лихтенштајн, Норвешка и Швајцарска
EFTA (European Free Trade Association) countries - Island, Liechtenstein, Norway and Switzerland

³⁾ Европске земље у развоју - Албанија, Хрватска, БЈР Македонија, Русија, Србија и Црна Гора и остале земље
European developing countries - Albania, Croatia, FYR of Macedonia, Russian Federation, Serbia and Montenegro and other countries

16.9. ВРИЈЕДНОСТ ИЗВОЗА ПО ЗЕМЉАМА
VALUE OF EXPORT BY COUNTRY

хиљ. КМ / thous. KM

Земља	Извоз Export						Country
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	
УКУПНО	610 668	842 920	1 130 518	1 540 236	1 671 601	1 921 837	TOTAL
Албанија	1 595	856	1 237	1 083	1 800	980	Albania
Алжир	56	157	9 109	0	14	-	Algeria
Аустралија	465	509	285	367	209	433	Australia
Аустрија	12 988	19 589	33 124	67 159	99 035	115 082	Austria
Белгија	1 843	1 690	3 248	3 640	5 080	8 626	Belgium
БЈР Македонија	6 067	8 729	10 833	9 638	12 030	17 835	FYR Macedonia
Бугарска	909	520	1 689	6 325	8 391	7 957	Bulgaria
Велика Британија	61 230	23 762	61 294	8 944	12 826	20 860	United Kingdom
Гибралтар	1 334	1 340	3 269	1 514	201	66	Gibraltar
Грчка	3 838	6 263	11 898	13 664	7 982	5 757	Greece
Данска	280	1 249	851	1 737	4 716	4 007	Denmark
Египат	72	164	643	193	162	98	Egypt
Иран	615	677	182	554	1 148	628	Iran
Ирска	11	365	260	108	85	893	Ireland
Италија	78 944	106 397	117 689	251 586	282 899	320 444	Italy
Канада	3 873	4 661	4 081	3 913	4 141	5 431	Canada
Кипар	452	563	1 066	562	797	679	Cyprus
Литванија	7 578	110 913	62 976	226	52	325	Lithuania
Луксембург	-	1 198	1 035	393	518	725	Luxembourg
Мађарска	5 692	9 356	5 330	9 193	17 060	29 632	Hungary
Малезија	76	32	54	204	1 099	2 539	Malaysia
Норвешка	50	288	281	413	484	1 300	Norway
Њемачка	39 043	53 503	60 074	147 634	161 553	177 594	Germany
Пољска	927	2 947	42 555	64 317	43 468	35 650	Poland
Португалија	186	1 118	794	314	123	195	Portugal
Румунија	216	2 989	44 509	64 745	45 443	57 773	Romania
Русија	637	185	2 158	798	1 286	2 500	Russian Federation
САД	542	13 195	117 433	171 396	138 457	99 094	USA
Сингапур	-	20	-	107	1 046	467	Singapore
Словачка	4 248	4 112	1 677	3 692	3 675	7 171	Slovakia
Словенија	36 157	60 519	73 231	141 870	138 709	163 315	Slovenia
Србија ¹⁾	-	-	-	-	280 998	373 526	Serbia ¹⁾
Србија и Црна Гора ¹⁾	239 930	258 029	249 998	257 361	-	-	Serbia and Montenegro ¹⁾
Тунис	8	-	571	895	875	164	Tunisia
Турска	1 626	809	2 001	1 674	2 453	2 015	Turkey
Уједињени Арапски Емирати	506	547	963	1	-	134	United Arab Emirates
Украјина	9	84	199	500	929	1 409	Ukraine
Француска	6 083	14 310	14 812	20 518	29 153	40 517	France
Холандија	3 352	4 951	8 528	4 074	6 771	8 697	Netherlands
Хрватска	61 905	87 993	111 225	171 734	180 391	218 472	Croatia
Црна Гора ¹⁾	-	-	-	-	39 825	61 480	Montenegro ¹⁾
Чешка	2 125	2 851	27 746	26 217	37 051	32 704	Czech Republic
Швајцарска	11 921	21 151	29 886	67 154	62 762	63 321	Switzerland
Шведска	856	1 093	1 328	2 327	4 798	7 548	Sweden
Шпанија	10 250	10 720	6 958	7 957	7 887	5 664	Spain
Остале земље	2 176	2 515	3 438	3 532	23 219	18 129	Other countries

¹⁾ Вриједност спољнотрговинске размијене са Србијом укључена је и вриједност размијене са Црном Гором до 12. фебруара 2007 (а од тада размијена са Црном Гором се евидентира одвојено).
Until 12th February 2007 value of external trade with Montenegro was included in value of external trade with Serbia (after that, external trade with Montenegro is recorded separately).

16.10. ВРИЈЕДНОСТ УВОЗА ПО ЗЕМЉАМА
VALUE OF IMPORT BY COUNTRY

хиљ. КМ / thous. KM

Земља	Увоз Import						Country
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	
УКУПНО	2 277 608	2 702 771	2 953 177	2 760 163	3 347 925	4 146 519	TOTAL
Албанија	111	841	1 064	2 334	1 547	910	Albania
Аргентина	4 118	7 987	5 523	5 472	7 319	6 415	Argentina
Аустрија	97 220	121 167	119 912	125 163	131 138	142 796	Austria
Белгија	11 292	13 111	10 365	9 982	15 619	15 620	Belgium
Бјелорусија	3 539	2 900	4 134	3 352	16 846	6 382	Belarus
БЈР Македонија	19 690	23 161	30 943	29 563	34 867	42 191	FYR Macedonia
Бразил	30 628	25 933	17 619	29 704	50 374	71 347	Brazil
Бугарска	14 222	12 120	31 622	67 446	22 049	56 695	Bulgaria
Велика Британија	11 392	15 151	18 286	14 687	17 614	21 245	United Kingdom
Вијетнам	542	1 248	2 551	3 296	5 183	7 247	Vietnam
Грчка	22 727	31 503	44 754	23 552	25 720	34 946	Greece
Данска	8 329	12 269	13 735	11 008	12 770	17 761	Denmark
Египат	1 227	597	10 487	1 437	5 695	3 143	Egypt
Естонија	-	0	486	2 142	1 747	2 988	Estonia
Израел	641	214	463	703	2 486	3 302	Israel
Индија	1 871	8 644	27 961	29 268	15 055	15 975	India
Индонезија	588	1 501	1 841	1 231	1 913	2 530	Indonesia
Иран	933	981	889	1 084	1 622	1 723	Iran
Ирска	1 494	4 425	5 266	2 145	3 883	6 638	Ireland
Италија	228 987	243 614	314 336	301 602	397 760	440 613	Italy
Јапан	15 418	13 939	18 676	14 925	18 337	21 928	Japan
Јужна Кореја	10 917	9 249	8 947	7 263	10 394	16 661	Republic of Korea
Јужноафричка Република	708	1 190	2 314	1 607	1 724	1 736	South Africa
Канада	768	1 284	2 243	2 505	3 128	2 742	Canada
Кина	26 002	50 935	68 435	80 992	118 058	170 771	China
Кипар	4 264	4 157	3 881	2 614	3 149	3 613	Cyprus
Лихтенштајн	1 369	2 962	1 619	1 245	1 069	632	Liechtenstein
Мађарска	193 261	155 599	114 996	135 490	138 267	188 041	Hungary
Малезија	455	954	964	1 478	1 539	4 896	Malaysia
Норвешка	467	2 161	2 755	694	863	4 835	Norway
Њемачка	235 306	244 592	312 187	191 680	241 263	302 021	Germany
Перу	3 803	3 200	3 831	2 918	1 673	1 304	Peru
Пољска	33 151	31 588	28 202	24 966	23 534	33 674	Poland
Португалија	5 460	517	1 234	889	1 186	1 548	Portugal
Румунија	16 902	27 101	68 690	71 210	23 989	33 192	Romania
Русија	54 583	95 402	85 702	13 455	16 276	57 701	Russian Federation
САД	13 201	23 033	20 027	19 686	17 939	27 323	USA
Словачка	16 222	21 894	24 764	21 329	20 762	29 035	Slovakia
Словенија	170 046	158 961	149 907	150 810	179 799	210 309	Slovenia
Србија ¹⁾	-	-	-	-	844 510	1 095 350	Serbia ¹⁾
Србија и Црна Гора ¹⁾	501 096	706 832	785 996	725 632	-	-	Serbia and Montenegro ¹⁾
Тајван	5 121	5 212	6 237	4 722	7 373	8 685	Taiwan
Тајланд	2 488	3 177	2 372	2 610	4 940	6 039	Thailand
Турска	24 683	33 955	34 924	38 141	123 549	116 800	Turkey
Уједињени Арапски Емирати	1 039	729	512	466	3 149	674	United Arab Emirates
Украјина	48 620	57 836	58 313	78 017	95 727	109 822	Ukraine
Финска	1 608	474	1 618	1 325	1 984	6 655	Finland
Француска	40 700	52 520	51 992	30 531	43 539	59 225	France
Холандија	25 140	26 234	32 608	23 220	35 584	45 193	Netherlands
Хрватска	262 027	305 518	293 302	340 230	436 659	484 027	Croatia
Црна Гора ¹⁾	-	-	-	-	15 750	19 519	Montenegro ¹⁾
Чешка	32 761	33 948	31 593	41 199	44 205	67 182	Czech Republic
Швајцарска	27 395	24 418	17 854	15 261	22 723	41 157	Switzerland
Шведска	17 081	43 958	23 792	19 625	19 541	22 596	Sweden
Шпанија	12 086	17 032	13 613	13 821	18 367	20 880	Spain
Остале земље	13 912	14 846	16 840	14 438	36 169	30 286	Other countries

¹⁾ Вриједност спољнотрговинске размијене са Србијом укључена је и вриједност размијене са Црном Гором до 12. фебруара 2007 (а од тада размијена са Црном Гором се евидентира одвојено).
Until 12th February 2007 value of external trade with Montenegro was included in value of external trade with Serbia (after that, external trade with Montenegro is recorded separately).

16.11. ВРИЈЕДНОСТ ИЗВОЗА ВАЖНИЈИХ ПРОИЗВОДА
VALUE OF EXPORT OF PRINCIPAL ARTICLES

хиљ. КМ / thous. KM

ХС ¹⁾	Извоз Export						HS ¹⁾
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	
Алуминијев оксид	20 569	145 405	177 063	195 786	133 838	142 472	Aluminium oxide
Електрична енергија	60 803	41 644	88 519	123 089	76 156	144 903	Electrical energy
Црногорица	68 071	67 789	60 465	65 903	70 576	66 636	Coniferous
Неагломерисане руде и концентрати гвожђа	1 863	4 387	110 116	118 439	102 861	59 985	Non-agglomerated iron ores and concentrates
Дијелови за израду обуће	7 040	10 622	15 315	63 332	67 315	71 744	Parts of footwear
Буква	28 489	38 374	29 250	34 044	40 705	32 880	Beech
Жељезни и челични материјали за скеле, оплате и подупирање	10 837	19 346	29 506	42 855	48 215	38 677	Iron and steel equipment for scaffolding, shuttering and propping
Храст	17 417	25 464	27 442	32 965	38 630	37 386	Oak
Остале затворене цијеви од гвожђа или нелегираног челика	2 108	9 319	15 138	35 867	44 371	52 484	Other welded tubes, pipes of iron or non alloy steel
Папирна конфекција	20 089	28 892	22 751	30 114	25 849	29 328	Paper goods
Покућство од дрвета	13 676	17 788	20 563	22 724	28 183	24 928	Other wooden furniture
Хлаче	7 110	7 477	8 564	30 102	30 666	17 184	Trousers
Остала нафтна уља и уља добијена од битуменских материјала, осим сирових	9 501	16 444	14 864	17 091	17 949	16 842	Other petroleum oils and oils obtained from bituminous minerals, other than crude
Остали дијелови жељезних и челичних конструкција	2 646	4 810	6 877	14 755	19 638	32 793	Other parts of iron and steel structures
Жељезне и челичне решетке, мреже и ограде	748	618	2 740	22 699	23 262	30 408	Grill, netting and fencing of iron or steel
Тоалетни папир	5 713	9 079	13 291	12 627	18 121	18 728	Toilet paper
Остала тапацирана сједишта	1 934	5 179	7 125	12 519	19 208	25 482	Other seats, upholstered
Остала обућа	2 107	1 874	3 067	16 986	21 542	23 742	Other footwear
Огријевно дрво	3 171	3 293	8 190	17 465	17 143	19 600	Fuel wood
Спортска обућа	347	701	913	19 981	27 100	19 625	Sports footwear
Алат за бушење	10 051	9 792	9 267	9 810	12 864	11 959	Tools for drilling
Фруктоза	-	5 695	11 709	15 083	16 973	12 698	Fructose
Млијеко и павлака	454	1 431	7 239	10 945	16 244	23 800	Milk and cream
Остале заварене жељезне и челичне цијеви и шупљи профили који нису кружног попречног пресека	989	3 068	8 958	15 865	32 792	44 507	Other welded tubes, pipes and hollow profiles, of iron or steel, not of circular cross-section

¹⁾ Хармонизовани систем на шест (6) цифара, скраћени назив производа
Harmonized system at 6 digits, shortened product name

16.12. ВРИЈЕДНОСТ УВОЗА ВАЖНИЈИХ ПРОИЗВОДА
VALUE OF IMPORT OF PRINCIPAL ARTICLES

хиљ. КМ / thous. KM

ХС ¹⁾	Увоз Import						HS ¹⁾
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	
Остала нафтна уља и уља добијена од битуменских материјала, осим сирових	137 144	163 339	211 330	265 720	283 873	347 894	Other petroleum oils and oils obtained from bituminous minerals, other than crude
Лака нафтна уља и уља добијена од битуменозних метала, осим сирових	65 853	74 570	67 331	92 471	98 337	94 736	Light petroleum oils and oils obtained from bituminous minerals, other than crude
Топло ваљани пљоснати производи од гвожђа или нелегираног челика	6 681	28 315	36 192	64 118	90 996	98 605	Hot-rolled flat products of iron or non-alloy steel
Лијекови	31 411	35 095	48 261	47 180	60 487	87 797	Medicaments
Пиво	31 679	53 405	40 278	54 765	54 541	56 362	Beer
Нафта и уља добијена од битуменозних метала, сирова	36 591	77 159	66 182	378	463	43 065	Petroleum oils and oils obtained from bituminous minerals, crude
Кукуруз, за прераду	38 937	45 110	31 999	33 488	31 187	30 408	Maize, for processing
Пшеница, за прераду	22 292	44 820	23 689	30 404	36 688	50 689	Wheat, for processing
Препарати за исхрану животиња	27 801	24 929	28 196	26 878	36 315	53 522	Preparations of a kind used in animal feeding
Цигарете	32 314	33 998	21 054	23 478	35 272	39 002	Cigarettes containing tobacco
Путнички аутомобили и друга моторна возила за превоз лица (нова)	26 278	32 003	49 661	14 896	26 772	29 386	Motor cars and other motor vehicles principally designed for the transport of persons, new
Топло ваљана жица	26 965	35 722	35 748	28 450	30 014	9 761	Bars and rods, hot rolled
Минерална или хемијска гнојива	21 258	22 923	22 305	21 629	31 415	40 976	Mineral or chemical fertilisers
Остали апарати (на крута горива)	9 979	11 828	10 401	13 449	26 096	145 498	Other appliances using solid fuels
Остали дијелови обуће	10 210	21 524	19 943	29 137	31 188	35 293	Other parts of footwear
Кекс и слични производи	11 367	20 372	17 997	23 018	22 145	29 358	Sweet biscuits
Непржена кафа	16 268	12 728	10 898	22 719	20 549	35 608	Coffee, not roasted
Натријев хидроксид (у воденој отопини)	5 294	13 265	27 971	17 660	20 537	30 734	Sodium hydroxide (in aqueous solution)
Нафтни битумен	8 815	14 033	12 740	24 855	19 659	33 622	Petroleum bitumen
Остали прехранбени производи	27 751	19 154	17 619	15 510	14 429	15 637	Other food preparations
Остала чоколада и производи који садрже какао	9 393	13 219	17 045	20 060	20 357	22 701	Other chocolate and food preparations containing cocoa
Шећер, остало	15 132	14 626	16 096	13 964	22 602	14 374	Sugar, other
Друмски тегљачи за полуприколице	12 035	16 718	22 308	6 810	16 253	22 136	Road tractors for semi-trailers
Остала безалкохолна пића	13 995	9 670	9 211	17 095	18 072	23 648	Other non-alcoholic beverages

¹⁾ Хармонизовани систем на шест (6) цифара, скраћени назив производа
Harmonized system at 6 digits, shortened product name

16.13. ВРИЈЕДНОСТ ИЗВОЗА ПРЕМА ХАРМОНИЗОВАНОМ СИСТЕМУ
VALUE OF EXPORT ACCORDING TO THE HARMONIZED SYSTEM

хиљ. КМ / thous. KM

Одјељак	Извоз Export						Section
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	
УКУПНО	610 668	842 920	1 130 518	1 540 236	1 671 601	1 921 837	TOTAL
I Живе животиње; производи животињског поријекла	7 878	9 500	15 617	23 548	31 160	42 452	I Live animals; animal products
II Биљни производи	16 921	15 755	17 720	21 118	24 187	26 510	II Vegetable products
III Масти, уља и воскови животињског или биљног поријекла	33	676	24	18	24	46	III Animal or vegetable fats, oils and waxes
IV Производи прехранбене индустрије; пића, алкохоли; духан	31 450	37 635	58 043	67 245	82 652	82 078	IV Foodstuffs; beverages, spirits; tobacco
V Минералне твари	91 574	78 396	234 218	272 168	224 213	254 521	V Mineral products
VI Продукти хемијске индустрије или сродних индустрија	34 584	162 476	202 582	228 452	168 531	198 890	VI Products of the chemical or allied industries
VII Пластичне масе; каучук	9 140	8 764	11 131	16 228	28 110	28 834	VII Plastics and rubber
VIII Кожа, крзна; седларски производи; ручне торбе	5 462	9 308	6 839	9 236	11 102	16 361	VIII Leather, furskins; saddlery; handbags
IX Дрво; дрвени угаљ; плута; производи од сламе	163 175	187 783	168 646	206 112	241 096	229 676	IX Wood; wood charcoal; cork; articles of straw
X Дрвна целулоза; папир и картон	31 578	45 393	47 665	55 431	67 695	74 574	X Pulp of wood; paper and cardboard
XI Текстил и текстилни производи	43 213	37 370	41 898	82 107	92 884	129 870	XI Textiles and textile articles
XII Обућа, шешири и остали покривачи главе; кишобрани; штапови	18 556	19 030	27 598	139 414	166 852	182 845	XII Footwear, headgear, umbrellas, sticks
XIII Производи од камена, гипса, цимента, керамике; стакло и стаклени производи	1 828	2 823	2 405	2 768	3 563	5 407	XIII Articles of stone, plaster, cement, ceramic; glass
XIV Бисери; драгуљи и племенити метали; метални новац	1	20	11	725	60	60	XIV Pearls; precious stones and metals; coin
XV Обични метали и производи од обичних метала	62 094	117 865	156 409	243 872	307 467	375 200	XV Base metals and articles of base metals
XVI Машине; електротехничка опрема; апарати за снимање и репродукцију слике и звука	45 327	49 751	65 896	90 360	118 259	152 798	XVI Machinery; equipment; apparatus for reproduction image and sound
XVII Возила, авиони, пловила	16 771	15 951	22 620	15 051	19 593	20 155	XVII Vehicles, aircraft, vessels
XVIII Оптички, музички, медицински инструменти, сатови	4 980	3 818	2 645	6 216	7 016	9 584	XVIII Optical, musical, medical instruments; clocks
XIX Оружје и муниција	143	2 064	3 218	160	73	441	XIX Arms and ammunition
XX Разни производи	25 818	38 354	45 272	59 997	77 002	91 529	XX Miscellaneous manufactured articles
XXI Умјетнине, колекционарски предмети и старине	0	2	0	7	50	9	XXI Works of art, collectors' pieces and antiques
Нераспоређено	141	187	61	3	12	-	Not elsewhere classified

16.14. ВРИЈЕДНОСТ УВОЗА ПРЕМА ХАРМОНИЗОВАНОМ СИСТЕМУ
VALUE OF IMPORT ACCORDING TO THE HARMONIZED SYSTEM

хиљ. КМ / thous. KM

Одјељак	Увоз Import						Section
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	
УКУПНО	2 277 608	2 702 771	2 953 177	2 760 163	3 347 925	4 146 519	TOTAL
I Живе животиње; производи животињског поријекла	44 752	32 547	41 342	31 934	33 601	57 429	I Live animals; animal products
II Биљни производи	169 605	199 021	155 544	153 129	188 352	232 239	II Vegetable products
III Масти, уља и воскови животињског или биљног поријекла	18 678	23 345	21 675	21 412	24 737	24 673	III Animal or vegetable fats, oils and waxes
IV Производи прехранбене индустрије; пића, алкохол; дуван	346 922	380 137	362 030	383 721	420 303	477 497	IV Foodstuffs; beverages, spirits; tobacco
V Минералне твари	282 476	369 832	420 121	439 261	434 468	604 345	V Mineral products
VI Продукти хемијске индустрије или сродних индустрија	197 714	225 001	265 378	223 310	292 923	368 565	VI Products of the chemical or allied industries
VII Пластичне масе; каучук	105 054	111 391	127 069	130 165	171 133	194 092	VII Plastics and rubber
VIII Кожа, крзна; седларски производи; ручне торбе	28 747	34 026	46 160	56 926	65 921	73 865	VIII Leather, furskins; saddlery; handbags
IX Дрво; дрвени угаљ; плута; производи од сламе	23 683	27 306	32 824	34 144	50 394	52 212	IX Wood; wood charcoal; cork; articles of straw
X Дрвна целулоза; папир и картон	88 929	99 687	102 605	107 795	120 507	136 438	X Pulp of wood; paper and cardboard
XI Текстил и текстилни производи	134 819	140 534	148 818	169 316	207 069	213 842	XI Textiles and textile articles
XII Обућа, шешири и остали покривачи главе; кишобрани; штапови	59 834	72 172	63 088	74 947	88 471	97 084	XII Footwear, headgear, umbrellas, sticks
XIII Производи од камена, гипса, цимента, керамике; стакло и стаклени производи	105 813	93 104	86 480	73 959	88 946	86 806	XIII Articles of stone, plaster, cement, ceramic; glass
XIV Бисери; драгуљи и племенити метали; метални новац	207	293	472	641	1 102	1 884	XIV Pearls; precious stones and metals; coin
XV Обични метали и производи од обичних метала	193 372	256 323	298 251	319 802	436 153	618 045	XV Base metals and articles of base metals
XVI Машине; електротехничка опрема; апарати за снимање и репродукцију слике и звука	243 623	358 584	439 577	317 422	424 245	555 325	XVI Machinery; equipment; apparatus for reproduction image and sound
XVII Возила, авиони, пловила	163 265	198 418	251 800	134 681	175 901	217 490	XVII Vehicles, aircraft, vessels
XVIII Оптички, музички, медицински инструменти, сатови	23 512	27 582	33 887	29 197	35 791	54 804	XVIII Optical, musical, medical instruments; clocks
XIX Оружје и муниција	1 199	1 756	2 090	2 127	2 485	2 076	XIX Arms and ammunition
XX Разни производи	44 680	51 180	53 565	56 187	85 163	77 613	XX Miscellaneous manufactured articles
XXI Умјетнине, колекционарски предмети и старине	38	43	17	82	256	196	XXI Works of art, collectors' pieces and antiques
Нераспоређено	688	489	385	4	-	-	Not elsewhere classified